

הכנסת מרכז המחקר והמידע

כ"ה בסיון תשע"ז

19 ביוני 2017

הנדון: זכאותם של בוגרים עם מוגבלות לטיפולים פארה-רפואיים

מסמך זה נכתב לבקשת הוועדה לפניית הציבור בראשות חה"כ ישראל אייכלר והוא עוסק בזכויותיהם של אנשים עם מוגבלות מעל גיל 21 לטיפולים פארה-רפואיים.

בפנייה שהתקבלה בוועדה מטעם 'אהב"ה – ארגון הנכים בישראל המיוחד' נטען כי קיים פער בין היקף הטיפולים הפארה-רפואיים שלו זכאים ילדים וצעירים עם מוגבלות מגיל 3 עד 21 לבין היקף הטיפולים לו זכאים מבוגרים עם מוגבלות מעל גיל 21. לטענת הארגון, פער זה קיים הן במספר הטיפולים והן בסוג הטיפולים שבוגרים עם מוגבלות יכולים לבחור ביניהם. עוד נטען כי משפחות המתגוררות בפריפריה ובהן אדם בוגר עם מוגבלות אשר אינו נמצא במסגרת טיפולית או סיעודית, אינן מקבלות טיפולים אלו בקהילה או באמצעות קופת החולים.

לבדיקת נושא זה פנה מרכז המחקר והמידע של הכנסת למשרד הבריאות, למשרד הרווחה והשירותים החברתיים ולקופות החולים. מן התשובות שקיבלנו עד מועד סגירת המסמך עולה כי ככלל, אין כיום התייחסת מיוחדת לאנשים עם מוגבלות בכל הנוגע למספר הטיפולים הפארה-רפואיים שהם זכאים להם. קרי, מטופלים עם מוגבלות מעל גיל 18 מקבלים את אותה מכסת טיפול שלה זכאים כלל המבוטחים בקופות החולים, בהתאם לצורך הרפואי שנקבע על-ידי גורמי המקצוע.

1. רקע

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 מגדיר **אדם עם מוגבלות** כאדם עם לקות פיזית, נפשית או שכלית לרבות קוגניטיבית, קבועה או זמנית, אשר בשלה מוגבל תפקודו באופן מהותי בתחום אחד או יותר מתחומי החיים העיקריים.¹

בנוגע לזכאות לטיפולים פארה-רפואיים, של כלל המבוטחים בקופות החולים (כלומר ללא התייחסות מיוחדת לאנשים עם מוגבלות) - חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (להלן: חוק ביטוח בריאות ממלכתי) קובע את סל שירותי הבריאות שעל קופות-החולים לספק למבוטחיהן. סעיף 22 בתוספת השנייה לחוק מפרט את הטיפולים במקצועות הפארה-רפואיים הכלולים בסל שירותי הבריאות, ואשר כוללים בין היתר את הטיפולים במקצועות הפיזיותרפיה, הריפוי בעיסוק והטיפול בהפרעות תקשורת (הניתן על-ידי קלינאי תקשורת), בהם מתמקדת כאמור הפנייה שהתקבלה בוועדה בנושא הנדון. בחוק לא נקבעה הגבלה מספרית של מספר הטיפולים שעל קופות החולים לספק למבוטחיהן.²

¹ חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות תשנ"ח-1998.

² ממסמך קודם שנכתב במרכז המחקר והמידע של הכנסת עלה כי פסק דין של בית הדין הארצי לעבודה משנת 1998 הכיר ב-12 טיפולי פיזיותרפיה כרונית (פיזיותרפיה לחולים במחלות כגון: טרשת נפוצה ושיתוק מוחין), שנתנה קופת חולים כללית ערב הפעלת החוק, כמספר הטיפולים המקסימאלי שקופות החולים מחויבות לספק למבוטחיהן על-פי החוק, תוך שהוא

אשר לילדים, סעיף 20 בתוספת השנייה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי מפרט את השירותים הנכללים בסל שירותי הבריאות בתחום התפתחות הילד, לילדים הזקוקים להם בשל בעיות התפתחותיות ורפואיות ובהם: אבחון וטיפול על ידי צוות רב מקצועי (הכולל בין היתר פיזיותרפיסט, קלינאי תקשורת ומרפא בעיסוק) בילדים עד גיל תשע שנים; אבחון ורפוי בהפרעות דיבור לילדים עד גיל תשע שנים; טיפול צוות רב מקצועי בילדים עם נכויות סומטיות עד גיל 18; וטיפול צוות רב מקצועי בילדים עד גיל 18 שאובחנו כמצויים בספקטרום האוטיסטי.

הילדים זכאים לקבל את הטיפולים האמורים מקופת החולים בה הם מבוטחים, על-פי אבחון הצוות המקצועי. מספרם של הטיפולים משתנה לפי סוג הנכות או המחלה שאובחנה. על פי פרסומי **משרד הבריאות** ביחס לילדים בעלי עיכוב או ליקוי התפתחותי, היקף הטיפולים המרבי לו זכאי הילד מדי שנה משתנה בהתאם לגילו ומגיל 3 הוא מוגבל מתוקף חוק ביטוח בריאות ממלכתי. כך, בעוד לילדים מגיל 0-3 לא נקבעה הגבלה במספר הטיפולים המרבי, לילדים בגילאי 3-6 היקף הטיפולים המרבי הוא עד 27 טיפולים בשנה לכל מקצוע ועד 54 טיפולים בכלל במקצועות, ואילו לילדים בגילאי 6-9 היקף הטיפולים המרבי הוא עד 9 טיפולים בשנה לכל מקצוע ובסך הכל 18 טיפולים לשנה. לעומת זאת, ילדים עם נכות התפתחותית סומטית זכאים כאמור לטיפולים עד גיל 18, כאשר על-פי פרסומי משרד הבריאות, אין הגבלה שנתית או אחרת בהיקף הטיפולים להם הם זכאים במסגרת זו. מספר הטיפולים ותדירותם אמורים להיות מותאמים לצרכיו של הילד, על פי החלטת הגורם המטפל מטעם הקופה, כאשר בדרך כלל ניתנים עד 3 טיפולים שבועיים בכלל המקצועות הטיפוליים.³ ילדים שאובחנו כסובלים מהפרעה בספקטרום האוטיסטי (ושאינם משתתפים בתכנית הטיפול הבריאותי המקדם מטעם משרד הבריאות), זכאים, עד הגיעם לגיל 18 שנים, ל-3 שעות טיפול שבועיות במקצועות הבריאות, בהתאם לצורך, מתוך סל השירותים בהתפתחות הילד (ריפוי בעיסוק, קלינאות תקשורת, פיזיותרפיה, פסיכולוגיה ועבודה סוציאלית).⁴ על-פי המשרד, אמות המידה לקביעת מספר הטיפולים לילדים שאינם סובלים מהפרעה התפתחותית סומטית או שאינם סובלים מהפרעה בספקטרום האוטיסטי, הן: הצרכים, המטרות והיעדים שהוצבו על-ידי אנשי המקצוע בהתאם לקביעת גורם רפואי מוסמך או גורם מקצועי מוסמך.⁵

נוסף על האמור לעיל, **משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים** מספק שירותים המיועדים להבטחת שילובם של האנשים עם המוגבלות בתחומי התעסוקה, דיור, הקהילה והחברה ולקידום השתתפות שוויונית ופעילה בכל תחומי החיים על מנת לאפשר להם לחיות את חייהם בעצמאות מירבית ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתם, וזאת מתוקף חוק שירותי הסעד, התשי"ח-1958 וחוקים נוספים. אוכלוסיות היעד העיקריות של המשרד: אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית; אנשים עם אוטיזם; אנשים עם נכויות פיזיות; ואנשים עם מגבלות חושיות (עיוורים ולקויי ראייה, חרשים וכבדי שמיעה).

נציין כי על-אף פניות חוזרות ונשנות, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים לא השיב לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, ולכן אין באפשרותנו להציג מידע מפורט הנוגע לטיפולו של משרד זה בנושא בו עוסק המסמך, או את התייחסות המשרד לסוגיות השונות שעל הפרק. עם זאת, ניתן לציין כי

מסתמך בפסיקתו על לשון החוק לפיה סל שירותי הבריאות מבוסס על סל השירותים שהיה קיים ערב הפעלת החוק בקופה הגדולה ביותר - קופת חולים כללית.
מתוך: שלי לוי, מכסת טיפולי פיזיותרפיה כרונית שקופת החולים מחויבות לספק למבוטחיהן, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 17 במאי 2010.

³ משרד הבריאות, ביטוח רפואי ושירותי בריאות לאוכלוסיות בעלות מעמד מיוחד, דצמבר 2012.

⁴ משרד הבריאות, זכויות ושירותים לילדים עם בעיות התפתחות, תאריך הכניסה: 19 ביוני 2017.

⁵ שם.

המשרד מספק כאמור שירותים עבור אנשים עם מוגבלות בתחום המגורים, כאשר על-פי פרסומי המשרד במסגרות חוץ-פנימייתיות לאוכלוסיות היעד שלו (כך ביחס לאנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית) הצוות המקצועי כולל בין היתר "צוות פרא-רפואי".⁶ אין בידינו מידע על מספר המטופלים במסגרות אלו, על היקף הטיפולים הניתנים להם על-ידי אנשי הצוות האמורים או על היקף הזכאות לטיפולים במסגרות החוץ-ביתיות (ככל שנקבע היקף כזה).

יצוין כי הפנייה שהתקבלה בוועדה מתייחסת בעיקר לאנשים עם מוגבלות שהם ברמת תפקוד נמוכה ביותר. לאור זאת, ולפי המידע המפורסם באתר משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, נראה כי ככלל, הטיפולים הפארה-רפואיים האמורים יינתנו במקומות הבאים:⁷

- תלמיד, עד גיל 18 ובמערכת החינוך המיוחד עד גיל 21, יקבל את הטיפולים דרך מערכת החינוך ודרך קופת החולים. הזכאות לקבלת טיפולים בתחום התפתחות הילד מקופת החולים אינה מותנית או תלויה בטיפולים שמקבל הילד במסגרת החינוך המיוחד.⁸
- אדם בוגר המתגורר במסגרת מגורים פנימייתית של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים יקבל את הטיפולים דרך המסגרת.
- אדם המתגורר בקהילה במסגרת מגורים של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים יקבל את שירותי הבריאות והטיפולים הפארה-רפואיים במסגרת קופת החולים לה הוא שייך, אך האחריות לבריאותו של הדייר, חלה על המסגרת.
- אדם בוגר המתגורר בביתו או בבית הוריו, יקבל את הטיפולים דרך קופת החולים לה הוא שייך.

ביחס לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, נציין כי על-פי דוח שערך מכון ברוקדייל עבור משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, נכון לשנת 2015 היו רשומים במחלקות לשירותים חברתיים ברחבי הארץ יותר מ-34,000 אנשים שאובחנו כאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, החל במוגבלות שכלית קלה וכלה במוגבלות שכלית עמוקה, מתוכם כ-26,000 בוגרים בני 20 ויותר.⁹ הדוח מציג ממצאים מסקר שנערך עבור המשרד במטרה לאפיין את האנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית אשר אינם משתתפים במסגרות ובשירותים המוצעים על-ידי המשרד ואת צרכיהם, אשר במסגרתו רואיין המטפל העיקרי של האדם עם המוגבלות, לרוב קרוב משפחה מדרגה ראשונה אשר מסייע לו בחיי היום-יום יותר מכל אדם אחר. מן הסקר עלה כי 66% מן המטופלים העיקריים באדם עם המוגבלות ציינו כי בן משפחתם עם המוגבלות זקוק לשירותים שאותם אינו מקבל כיום, כאשר בין השירותים החסרים שבלטו צוינו

⁶ משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, "אנשים עם מוגבלויות – מוגבלות שכלית התפתחותית – מגורים במעון פנימייה", [באתר המשרד](#), תאריך הכניסה: 19 ביוני 2017.

⁷ משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, "אנשים עם מוגבלויות – מוגבלות שכלית התפתחותית -שירותים פרא-רפואיים", [באתר המשרד](#), תאריך הכניסה: 15 ביוני 2017.

⁸ משרד הבריאות, חוזר סמנכ"ל לפיקוח על קופות החולים ושירותי בריאות נוספים, [מתן טיפולים בתחום התפתחות הילד עבור ילדים שנמצאים במסגרות של החינוך המיוחד](#), מרס 2010.

במדור העוסק בזכויות ושירותים לילדים עם בעיות התפתחות, [באתר משרד הבריאות](#), מצוין כי "מצופה כי מערכת החינוך תספק את השירותים ההתפתחותיים לילדי החינוך המיוחד על-פי סל החינוך המיוחד. יחד עם זאת, קופת החולים אינה רשאית לשלול שירותים לילד בתחום התפתחות הילד רק מן הטעם כי הילד הנו תלמיד בחינוך המיוחד או בכל מערכת חינוכית אחרת. הקופה, בבואה לשקול את הצורך במתן טיפולים נוספים רשאית להתחשב בין היתר, בטיפולים הניתנים לילד במסגרת החינוכית. הצורך בטיפולים אלו יקבע על-ידי הגורם הרפואי המוסמך מטעם הקופה".

⁹ משרד הרווחה והשירותים החברתיים, אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית שאינם במסגרת של משרד הרווחה: סקר במחוז חיפה והצפון, מחקר שנערך בשיתוף מאירס-גיווינט-ברוקדייל, המרכז לחקר מוגבלויות, יולי 2015.

”שירותים רפואיים ופארה-רפואיים, מלבד רפואת שיניים: ביקורי בית של רופא, מרפאה נגישה, פיזיותרפיה, קלינאות תקשורת וטיפולים רפואיים שונים” (ההדגשה אינה במקור).¹⁰

2. טיפולים פארה-רפואיים לאנשים עם מוגבלות מעל גיל 21 – תמונת המצב והתייחסות הגורמים הנוגעים בדבר

זכאות לטיפולים

במסגרת הכנת המסמך ביקשנו את התייחסותם של הגורמים הנוגעים בדבר לזכאותם של אנשים עם מוגבלות מעל גיל 21 לטיפולים פארה-רפואיים. בתשובת משרד הבריאות לפנייתנו צוין כי אנשים עם מוגבלות מעל גיל 18 זכאים לטיפולים כמו כל מטופל מבוגר אחר, כלומר, אין זכאות מיוחדת לטיפולים פארה-רפואיים לבוגרים עם מוגבלות. עוד צוין כי ”הטיפולים הניתנים קשורים למצבי רפואה ובריאות הדרושים לטיפול, ולא לעצם היות האוכלוסייה מוגדרת כאנשים עם מוגבלות”, וכי ”הגדרות טיפולים על-פי מוגבלות קיימות בהתפתחות הילד ועד גיל 18 בחלק מהמקרים”.¹¹ תשובות דומות בעניין זה התקבלו מקופות החולים כללית, לאומית ומאוחדת, שבהן צוין כי אין התייחסות מיוחדת למטופלים עם מוגבלות בכל הנוגע לזכאותם לקבלת טיפולים פארה-רפואיים וכי הטיפול באמצעות מקצועות הבריאות הפארה-רפואיים נקבע על-פי קריטריונים רפואיים, וזאת לאחר בדיקה של המטופל והערכת הצורך הרפואי.¹²

היקף הטיפולים

על-פי תשובות הגורמים הנוגעים בדבר, סוג הטיפול, מספר הטיפולים בסדרה ומשך הזמן לכל טיפול נקבע בהתאם לצורך הרפואי של המבוטח. לפי משרד הבריאות, מספרם של הטיפולים ומשך הזמן נקבע לפי הבחנה בין שני מצבים: מצב כרוני ומצב ארעי (אקוטי). בטיפולי פיזיותרפיה, למבוטח כרוני ישנה מגבלה של 12 טיפולים בשנה ואילו למבוטח עם מקרה אקוטי אין מגבלה במספר הטיפולים להם הוא זכאי ומספר הטיפולים הניתנים למטופל נקבע לפי הצורך הרפואי בהתאמה למצבו של החולה.¹³ בתשובת קופת חולים כללית לפנייתנו צוין גם כן כי מספרם של הטיפולים למטופלים הסובלים ממחלות כרונית מסתכם ב-12 טיפולים, לעומת זאת במצבים שהם אקוטיים, לדוגמה, בעקבות תאונה, ישנה זכאות לטיפולים במשך שנה, כאשר גם בשנה זו יש תקרה מספרית למספר הטיפולים אך יש משקל מכריע להחלטות הטיפוליות הפרטניות.¹⁴ בתשובת קופת חולים לאומית צוין כי מספר הטיפולים הנכללים בסל הוא 12 טיפולים ובמקרים אקוטיים שדורשים תהליך שיקומי ארוך זכאי המטופל ל-36 טיפולים.¹⁵

¹⁰ ש.ם. עמ' 24.

¹¹ מירי כהן, מנהלת תחום בכיר שירותי הצלה וע"ר, תשובה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 18 ביוני 2017.

¹² ד"ר יאיר בירנבאום, הרופא הראשי, קופת חולים כללית, 13 ביוני 2017, פרופ' שלמה וינקר, ראש חטיבת רפואה, קופת חולים לאומית, 18 ביוני 2017, ד"ר יורם וולף, ראש אגף רפואה שניונית, חטיבת רפואה, קופת חולים מאוחדת, 14 ביוני 2017. תשובות לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת.

¹³ מירי כהן, מנהלת תחום בכיר שירותי הצלה וע"ר, תשובה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 18 ביוני 2017.

¹⁴ ד"ר יאיר בירנבאום, הרופא הראשי, קופת חולים כללית, תשובה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 13 ביוני 2017.
¹⁵ פרופ' שלמה וינקר, ראש חטיבת רפואה, קופת חולים לאומית, תשובה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 18 ביוני 2017.

בנוגע למספר הטיפולים למבוטחים בעלי **שירותי בריאות נוספים (ביטוחים משלימים)**¹⁶, משרד הבריאות ציין בתשובתו כי "לחברות בשירותי בריאות נוספים אסור שתהיה השפעה כלשהי על זכאות המבוטח במסגרת סל הבריאות הממלכתי. בחלק מתכניות שירותי הבריאות הנוספים קיימת זכאות נוספת לזו הניתנת בסל, וזאת רק לאחר מיצוי הזכאות בסל. כך לדוגמא, מבוטח כרוני שמיצה את 12 טיפולי פיזיותרפיה המגיעים לו במסגרת הסל יכול ויהיה זכאי לטיפול פיזיותרפיה נוספים באותה שנה במסגרת שירותי בריאות נוספים".

בתשובת קופת חולים כללית צוין כי ביטוח משלים של הקופה מרחיב את מספר הטיפולים הניתנים למבוגרים כדלקמן: 24 טיפולים נוספים על הניתן במסגרת הסל בפיזיותרפיה ועוד 10 טיפולים נוספים בשיקום הדיבור. אין תוספת טיפולים בתחום הרפוי בעיסוק. מקופת חולים לאומית נמסר כי "במידה והמטרת הטיפולים הושגו והמבוטח מבקש המשך טיפול, יכול לקבל סידרה של 12 טיפולים נוספים דרך השב"ן"¹⁷.

טיפולים פארה-רפואיים הניתנים במוסדות מול טיפולים הניתנים בקהילה

כאמור, חלק מן האנשים עם מוגבלות שוהים במוסדות חוץ-ביתיים, בעוד חלקם האחר מתגורר בקהילה. בתשובת משרד הבריאות לשאלתנו באם קיים שוני בין הטיפולים הניתנים במוסדות ובקהילה צוין כי הזכאות לטיפולים פארה-רפואיים עבור כל מבוטח נקבעת לפי מצבו הבריאות בלבד קרי, אין הבדל במספר הטיפולים שזכאים להם מטופלים שוהים במוסדות לבין אלה שוהים בקהילה.¹⁸ בתשובת קופת חולים לאומית צוין כי "מטופלים שוהים במוסדות – מקבלים את כלל השירותים במוסד בו שוהים. מטופלים המתגוררים בדיור מוגן- מקבלים טיפולים דרך ספקי השירות של הקופה שמגיעים עד אליהם במידת הצורך".¹⁹ בתשובת קופת חולים כללית צוין כי מטופלים עם מוגבלות שוהים במוסדות מובאים לרוב על ידי המוסד שבו הם שוהים לקבלת השירות בקופת החולים. עוד צוין כי במסגרת היחידה להמשך טיפול וטיפול בית ניתן לקבל טיפולים במסגרת ביתית.²⁰ כאמור, עד מועד סגירת המסמך לא התקבלה תשובת משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים לפנייתנו, ולכן אין באפשרותנו להציג את התייחסות לנושא זה.

טיפול קבוצתי מול טיפול פרטני

אחת הטענות שהועלו ביחס להיקף בלתי מספק של טיפולים פארה-רפואיים לבוגרים עם מוגבלות היתה כי במקרים מסוימים ניתן להם טיפול קבוצתי בלבד, ולא טיפול פרטני. בתשובת משרד הבריאות לשאלתנו בעניין זה צוין כי "טיפול קבוצתי הנו אופן מתן טיפול מקובל ונהוג למגוון אוכלוסיות, בעולם, וכך גם בארץ הוא נהוג בכל קופות החולים, וזאת בהתאם להחלטה מקצועית. לטיפול קבוצתי יתרונות רבים, כמו

¹⁶ הכוונה לביטוחים משלימים, להרחבה ראו: אתר משרד הבריאות, [שירותי בריאות נוספים \(שב"ן\)](#).

¹⁷ ד"ר יאיר בירנבאום, הרופאה הראשי, קופת חולים כללית, תשובה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 13 ביוני 2017.

¹⁸ מירי כהן, מנהלת תחום בכיר שירותי הצלה וע"ר, תשובה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 18 ביוני 2017.

¹⁹ פרופ' שלמה וניקר, ראש חטיבת רפואה, קופת חולים לאומית, תשובה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 18 ביוני 2017.

²⁰ ד"ר יאיר בירנבאום, הרופאה הראשי, קופת חולים כללית, תשובה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 13 ביוני 2017.

עידוד לביצוע תרגול העצמת הפרטים מרוח העשייה ביחד, ועוד". עוד צוין כי "התרגול בקבוצה חייב להיות מותאם לצרכים של הפרטים וכן יש לבנות קבוצה של אנשים עם צרכים דומים".²¹

מחסור במטפלים פארה-רפואיים

במסגרת פנייתנו למשרד הבריאות ביקשנו לבחון האם קיים מחסור במטפלים פארה-רפואיים העשוי להשפיע על היקף מתן השירות לאנשים עם מוגבלות.²² להלן התייחסות המשרד:

בנוגע לקלינאי תקשורת: על פי נתוני משרד הבריאות בישראל פועלות כיום כ-4,000 קלינאיות תקשורת בגיל העבודה, שיעורן באוכלוסייה עומד על 0.47 לאלף. על פי תחזית המשרד בעשור הקרוב המספר צפוי להמשיך ולעלות. עוד צוין כי קיים כיום מחסור בקלינאיות תקשורת ששפת אימן ערבית, בייחוד בצפון הנגב. המשרד ציין כי הוא פועל בשיתוף עם המועצה להשכלה גבוהה לפתור את המחסור באמצעות פתיחת חוג להפרעות בתקשורת בדרום, תוך כוונה לעודד אוכלוסייה מהאזור להיכנס לתחום.

בנוגע למרפאים בעיסוק: על-פי משרד הבריאות, כיום פועלות בישראל מעל 4,000 מרפאים בעיסוק בגיל העבודה, ושיעורן באוכלוסייה עומד על מעל 0.5 לאלף נפש. על פי המשרד, קיים כיום מחסור במרפאים בעיסוק בדרום הארץ בלבד, והמשרד פועל בשיתוף פעולה עם המועצה להשכלה גבוהה וגורמים נוספים במטרה לצמצם פער זה.

בנוגע לפיזיותרפיסטים: בתחום זה לא נמסרו נתונים אך על-פי משרד הבריאות בתחום לא קיים מחסור כלל.

כתיבה: ראדה חסייסי

אישור: יובל וורגן, ראש צוות

---

²¹ ש.ס.

²² מירי כהן, מנהלת תחום בכיר שירותי הצלה וע"ר, תשובה לפניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 18 ביוני 2017.

